

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Ivdaeus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

Vide suprâ, Dispensatio. 3.7.

1° **FORMA** consueta dispensandi super irregularitate est talis, vel similis. Ego, dispenso tecum super irregularitate, vel irregularitatibus, quam, vel quas contraxisti, propter talem, & talem causam, vel si contraxisti, quando est dubium.

2° **EXIS COPVS** ordinando eum, cum quo dispensare potest, ipso facto dispensat, si hoc intendit, licet verbis non viatur. Idem dic de Archiepiscopo, & prelato mittente subditos ad ordines.

3° **CVM** homicida casuali potest dispensare Episcopus in ordinibus minoribus tantum, ut not. in capitul. ad audientiam. de homicid. in factis autem solus Papa, & cum difficultate dispensat. in capitul. continebatur. de homi. Cum homicida vero voluntario, etiam sine peccato, nunquam dispensatur in ordine, vel officio. cano. minor. d. 50. nisi per Papam, & difficulter, etiam si sit occultum, ministrare in ordine suo non potest. c. fina. de tempor. or. Episcopus tamen cum tali, in beneficio ne egeat, potest. c. 2. de ele. pu. in. duel. in simplici scilicet beneficio secundum Hosti. quia in curato solus Papa dispensat. argu. in c. fin. de ele. pu. in. duel. & ibi Panormitan. An Papa possit providere, ut sine pena irregularitatis clericus per se exerceat iurisdictionem, seu iustitiam secularem. vide Abb. in capi. clericis. ne cler. vel mo.

IV DÆVS.

1° **IVDAIZARE** (videlicet seruando sabbatū, vel alias iudæorum ceremonias) est mortale: quia pertinet ad superstitionem falsi cultus diuini: ut dicit Caiet. ibi in summa. Si quis autem seruaret sabbatum, non pro ritu iudæorum, sed alia pia ratione: ut pro reuerentia Virginis mariæ, non peccaret mortaliter.

2° **CONVERSARI** cum iudæis, prohibuit in lege canonica. in multis c. de iudæis. & 28. q. 1. capi. nullus. & c. omnes. quantum ad assiduam, & familiarem conuersationem, propter

periculum subuersionis, & in specie in decem casibus prohibitum est. Primo, habitare simul. Secundo, ad eorum conuiuia accedere. Tertio, simul balneari. Quarto, vocare eos pro infirmitate. Quinto, ab eis medicinas recipere. Sexto, nutrire eorum infantes in domibus eorum. Septimo, seruire eis, ut famuli. Octauo, esse eorum seruum. Nono, habere eos officia publica inter Christianos. Decimo, comedere azyma eorum. Et quoniam in multis apposta est pena excommunicationis: vt 1. 3. 4. 5. & vlt. in d. capi. nullus. & 2. dicitur sacrilegium. 6. & 7. committitur prelatis: ut per censuram compellant. 9. quoque excommunicationis ferenda indicitur: ut in c. constituit. 17. q. 4. ideo cautus debet esse confessor, ne de omnibus his æqualiter iudicet.

3° **AN** prædicta possint fieri absque mortali, & consequenter tolerari, est satis ambiguum. Dico tamen, quod illa, quæ quasi continuam conuersationem, & familiaritatem generant, ut cohabitare, & seruire eis domesticè in quouis ministerio, videntur mortalia: quia hæc habent periculum euerfionis annexum, & propter hoc facta est inhibicio, & sic contrarietas facit contra finem præcepti, & exponit se periculo infidelitatis, quod sine mortali esse non videtur. Similiter tolerate eos in officiis publicis, mortale videtur: quia hoc derogat dignitati fidei Christianæ, & ob hoc est prohibitum. Item quia per hoc causaretur nimia familiaritas, & consequenter periculum subuersionis: ut supra. Idem dico per comestionem azymorum. Sic enim Christiani se quasi irophanos exhiberent iudæis diuina profitentibus, & nostra abominantibus, & sic videntur mortaliter agere. Item quando contemptus prædicta omnia facerent: quia contemptus ubique damuabilis est, sed cessante periculo subuersionis, & iniuria fidei nostræ, & contemptu, non video mortale, si ex aliqua causa maxime rationabili fiant. Nunc particu-

latius dicamus de huiusmodi prohibitis: ut clarius intelligantur.

4 COMEDERE cum eis, ubi cibos discernunt, nunquam licet, nisi in articulo necessitatis: secundum Vgo. in d. can. omnes. 28. q. 1. neque eorum azyma debet comedi: quia est cibus discretivus, ideo prohibitus. in d. ca. omnes. & clericus contrafacies debet deponi, & excommunicari. in dict. capit. nullus. nisi in extrema necessitate, & tunc comedit non ut azyma, sed materialiter ut panis est.

5 MERCIMONIUM facere cum eis non prohibetur, nisi forte in poenam. ca. post miserabilem. de usu. sed nimia familiaritas prohibetur, a qua admonitus nolens abstinere, mortaliter peccat: ut dicit Tab. ibi. §. 1. videtur enim contemnere, & quia contemptus ubique damnavilis est, ideo mortale dicitur.

6 CHRISTIANI possunt servire Iudeis extra domos eorum: secundum Hostien. sed Panor. in cap. Iudæi. eo. dicit, quod nec extra domus assidue possunt servire, cum textus non faciat mentionem de domo, & ita possit fieri familiaritas extra domum. Dic ergo, quod possunt, dummodo non contrahant familiaritatem cum eis: ut colere agros eorum, & huiusmodi.

7 CHRISTIANVS non potest habere Iudæum servientem sibi in domo familiariter. 28. q. 1. c. xp̄p̄. & dict. capitul. nullus propter eandem rationem; aliàs potest habere non familiariter: ut in ca. si Iudæos. eo. ut extra domum.

8 NVTRAIX Christiana filium Iudæi in domo ipsius Iudæi nutrire non potest: secundum Panormitan. in ca. ad hanc. de Iudæi. deinde extra: secundum eundem Panor. intellige quando etiam extra domum sequeretur familiaritas: secus quando non sequeretur: secundum D. Car. qui dicit, quod solum prohibetur in domo. per text. dict. capitul. ad hanc. nec Episcopus potest dispensare, quod in domo nutriat: secundum Car. & Panor. in capit. ad hanc. quia hæc prohibitio

facta est in favorem fidei: nisi necessitas naturalis urgeret, quæ necessitas legi non subiacet.

9 CHRISTIANI non possunt vocare medicos Iudæos in suis infirmitatibus, neque medicinas ab eis recipere. in dicto capitulo, nullus. possunt tamen (secundum gloss. in dict. cap. nullus) emere ab eis medicinalia, & per Christianos postea facere præparatam: ut quia non est alius medicus, vel non est ita bonus, vel non est qui ita bene præparet, &c. dummodo familiaritas quantum possibile est, vitetur.

10 BALNEARI in eodem balneo cum Iudæis prohibetur sub poena excommunicationis, sicut cætera superscripta, ideo mortaliter peccare videtur contrafacientes, & clerici, quibus prohibetur sub poena depositionis, secundum quod dicit Tab. ibi. §. 6. quod videtur durum iuxta supradicta, dicit ergo ut supra. §. 3.

11 SI Christianus aliquid leget congregationi Iudæorum, vel Iudæo, vel pagano etiam post mortem anathema iudicatur. 24. q. 2. cap. sanct. el. 2. nisi cogente extrema necessitate cuiuspiam, tunc enim ex misericordia liceret.

12 IVDÆI tam masculi, quam feminae non debent procedere in publicum sine signo in habitu, quod a Christianis distinguantur, quod sit patens. ca. in nonnullis. de Iudæi. Ideo male faciunt domini hoc permittentes.

13 IVDÆI non possunt novas erigere synagogas, quia prohibitum est, in c. consuluit. eo. tit. neque penitus destructas reedificare: secundum Panor. ibi. possunt tamen antiquas, & ruinosas reficere, dummodo non perdant formam antiquam. Alij autem infideles, neque erigere, neque antiquas reficere possunt. Quomodo puniuntur. vide C. de Iudæis. l. hæc victura.

14 IVDÆI non possunt præfici alicui officio publico inter Christianos, nec promoueri ad aliquod ministerium vel dignitatem, ca. cum sit. eod. tit. nec

A 3 pos.

possunt doctorari, secundum Bartol. in l. si. C. de iudæ. nec possunt habere aliquod commercium, per quod Christianis gravamen aliquod posset ingeri, secundum Panor. in cap. ex. special. Hoc enim iudæis, & paganis prohibitum est, cum Christi sint hostes.

¹⁵ IUDÆIS prohibitum est, ne in tribus diebus ante pascha, ostia, vel fenestras aperta teneant, vel exeant in publicum. ca. nonnullis. eo. tit. etiam ne teneant decimas prædiales ecclesijs, sed soluant. capit. terris, extrâ, de deci. Nec testimonium dicant contra Christianum. ca. iudæi. de testi. quia ab omnibus actibus legitimis repelluntur. c. alieni. 2. q. 7. nisi in casu hæresis. ca. contra Christianos. de hæret. libr. 6. ne possint convenire Christianum apud iudicem iudæum, licet possint eligere arbitrum iudæum in causa civili. C. de iudæ. l. iudæi. Sententia tamen per Christianum debet exequi, ut ibi patet.

¹⁶ Si iudæus emat Christianum in servum, vel qualitercunque acquirit, statim efficitur liber, nullo precio dato. ca. mancipia. d. 15. si verò non Christianum emat ad sibi serviendum, & velit effici Christianus, similiter efficitur liber, sine pretio dato. ca. fraternitatem. d. 54. Si autem talem non Christianum, tantum causa mercimonij habet, & infra tres menses à die emptionis, secundum Host. c. fin. de iudæ. vel à die qua petijt fieri Christianus, secundum Panor. ibi. c. 1. non exposuit venditioni, liberatur: secus si exposuit, quia non liberatur nisi datus iudæo 12. solidis auri. Quomodo intelligantur illi solidi, vide in Panor. & C. de susce. præpo. & archa. l. quotiescunque.

¹⁷ IUDÆI non possunt usuras exigere, & exactus debent restituere. de usu. c. post miserabile. & cogi per principes, & si non restituant, expelli, ibi in d. c. post miserabilem. Non tenent aliquid contra fidem Christianam. cap. si iudæus. eodem titu. ne circumcidant quencquam non suæ nationis,

& est pœna perpetui exilij. C. man. leg. unica. ne accipiant Christianas in uxores. C. de iudæ. l. ne quis. Non fidem Christianam impugnent peruerso dogmate sub pœna sanguinis, & pœna ignis feriuntur, si quæquam volentem effici Christianum, aliquo furore impetunt. C. de iudæ. l. iudæi. Vide aliquid supra, Infidelitas. §. 10. Bellum. §. 71.

¹⁸ IUDÆOS Christiani non debent cogere ad fidem, in cap. sicut de iudæ. nec eorum pueros inuitis parentibus baptizare, supra baptismus. §. 67. non offendant eos in persona, nec in rebus, sine iudicio terreni iudicis, in d. c. sicut. Non impediunt eos in suis observantijs, dummodo nil faciant in opprobrium nostræ fidei, can. qui sim. cera. d. 45. non exigant ab eis coacta, & non consueta servitium, in d. c. sicut. quod non inuadant eorum cœmentia, nec exhument corpora eorum, in d. c. sicut. non diebus sabbatorum trahant eos ad iudicium. l. die sabbati. C. eod. titul. Si conuertuntur ad fidem, non spoliuntur bonis iuste acquisitis, nec eorum successores. cap. iudæi. d. 2. eod. ut, non prohibeantur conuerti ad fidem, etiam quod sint serui Christianorum. ar. duz sunt 19. quæst. remanebunt tamē adhuc serui Christianorum, quia seruitus est, approbata de iure diuino, civili, & canonico. capit. si quos. 12. quæst. 2. sunt tamen mitius quàm alij serui tractandi. ar. in capitul. tuas, de ma. & obed. Non perdunt agnationem suam, unde succedere debent artinentibus suis.

¹⁹ IUDÆVS antequam baptizentur, debet relinquere omnia acquisita per usuram, & alios illicitos modos. cap. iudæi. de con. d. 4. licet acquisita potest tenere, in d. c. sicut. nec debet statim baptizari, sed aliquo tempore differri, ut experiatur eius recta voluntas, in d. capit. iudæi. nisi necessitas urgeat. Est enim statutum, ut per 40. dies experiatur. Vide in d. capit. iudæi. & per cano. ne quod absit. de consec. d. 4. ubi erat statutum, quod per 3. menses expectaretur. Primò, restituit

usuras

vsuras, vt diximus: deinde in fide infirmatur, & illius perseverantia expectatur, ne tepescere illo seruire, ad votum redeat.

IVDEX.

1 **IVDEX** omnis, vel est ordinarius, vel arbitrius, vel delegatus, vel subdelegatus, & omnes ad istos reducuntur ex doctrina S. Tho. secunda secundæ. quæstio. 67. ar. 1. & de verborum signific. ca. forus. & quilibet, cui non est prohibitum, potest esse iudex, ar. cap. cum apud. de spon. Prohibetur autem sordidus, mutus, perpetuo furiosus, impubes, fœmina, seruus, excommunicatus, consanguineus rei, inimicus actoris, vel alia causa suspectus, & imperitus, seu illiteratus. De his Pan. in ca. schismaticus. de rescrip. Contra tales potest fieri exceptio.

2 **SOLENT** iudices in his specialiter peccare, videlicet scienter iniuste iudicantes, vel ex ignorantia, quam potuerunt vitare studendo, vel consulendo. Secundò, quando iudicant non seruato iuris ordine, maxime in essentialibus necessario (vt puta) cum sufficientibus testibus, & huiusmodi: etiam quod iuste iudicent. Tertiò, quando usurpant officium, iudicantes personam non sibi subditam, vel de occultis, quæ tantum nouit Deus, vel quæ non possunt probari. Quartò, si remittunt pœnas, non punientes maleficia, ex amicitia, vel auaritia, vel alio malo respectu: unde grauius læditur republ. & ipsi sunt rei omnium malorum, quæ fiunt, propter suam indifferetiam pietatem. Quintò, quando differunt administrare ius, præcipue petum, quia etiam non petum facere tenentur, & inuigilando, rempublicam malis hominibus purgare, & de omnibus illaminis exinde parti exortis propter eorū dilationem, vel negationem iustitiæ satisfacere, & in omnibus prædictis mortaliter agunt, vt dicit Caieta ibi in summa, quia committunt iniustitiam, quæ ex suo genere mortalis est: quia contra ius diuinum, humanum, & naturale est. Et ex hoc, quasi infinita committunt pec-

cata, secundum causas quas tractant. Peccant etiam, si non seruant recta statuta ciuitatum, & leges, maxime quando iurauerunt seruire. Dicamus nunc magis particulariter, vt eorum culpæ magis appareant.

3 **IVDEX** non potest ordinariè iudicare sine actore. capit. legimus. de accusa. sed bene extraordinariè. Aliquando euidencia facti accusat, vt quando iudex videt, & in inquisitione infamia tenet locum accusatoris. c. euidencia. de accusat. in denuntiatione nõ proceditur contra reum, sed pro reo ad correctionem, ideo non requirit accusatorem, secundum Tho. secunda secundæ. quæstio. 67. supra. Inquisitio. §. 6. 8. Denuntiatio §. 2.

4 **IVDEX** in causa ciuili non potest compellere partes ad compositionem, nec etiam princeps, ordinariè. l. 1. ff. de noui. operis. nuntiatio. nisi lis esset nimis longa, & ita perplexa, quod de facili finiri non posset. cap. placuit. 90 d. Nec cum bona conscientia. Potest absolute reducere partes ad compositionem, quando iura partium sunt clara, vt quia conclusum est in causa, & iudex scit pro qua parte debet ferre sententiam, secundum Ioan. And. nisi quando iura partium sunt ignota, secundum Speculat. vt dicit Panormitan. in capitul. final. de trans. vel ex alijs circumstantijs posset facere, vt quando aduersa pars, quæ ius non habet, est potens, & posset appellare. & sic alteram partem pauperem multum lædere, & tunc præsumitur quod melior est compositio, & sic potest hortari ad compositionem, cum melior sit, quam litis prosecutio.

5 **IVDEX** ex debito officij tenetur purgare prouinciā prauis hominibus. l. congruit. ff. de offic. præf. quod si non facit, tenetur de negligentia. Quomodo debet inquirere delicta, vide Bald. in l. Gallus. ff. de liber. & posthu.

IVDEX ordinarius, vel delegatus ecclesiasticus, iudicando, pro suo labore de iure canonico nihil potest petere.